

AURKIBIDEA

Azaroaren 1ean, SANTU GUZTIEN FESTABURUA	4
Azaroaren 2an, HILDAKO FEDEDUNEN OROIPENA.....	12
Azaroaren 3an, URTEAN ZEHARREKO XXXI. IGANDEA.....	19
Azaroaren 10ean, URTEAN ZEHARREKO XXXII. IGANDEA.....	25
Azaroaren 17an, URTEAN ZEHARREKO XXXIII. IGANDEA	32
Azaroaren 24ean, JESU KRISTO DIREN GUZTIEN ERREGEA	39

Azaroaren 1ean **SANTU GUZTIEN FESTABURUA**

Agurra

Santutasunera dei egiten digun Jauna izan bedi zuekin.

Sarrerako oharpena

Santu guztien festaburu honek poza eta itxaropena sortzen ditu gugan. Poza: gure senide ugari bizitza honetan Kristorekin bat egin ondoren orain zeruko zorionean bizi direlako. Itxaropena: haien ereduarekin eta laguntzarekin guk ere Kristoren bide hori bera egin dezakegulako eta santuen zorionera iritsi. Santuekin bizi dugun batasun-misterio hori Eukaristian era berezian agertzen dela jakinik ospatzen dugu esker onezko batzar hau.

Damu-otoitza

Senideok: itxaropenez beterik jo dezagun Kristorengana eta eska diezaiogun gure bekatuen barkamena.

—Jesus Jauna, Zu zara Jainkoaren Santua. Erruki, Jauna.

—Jesus Jauna, Zuk santu izatera deitzen gaituzu. Kristo, erruki.

—Jesus Jauna, Zu zara santu guztien saria. Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
Santu Guztien merezimenduak
egun berean ospatzea ematen diguzu;
horrenbeste laguntzaile dugunez gero,
emaguzu oparo, eskatzen dizugun errukia eta barkamena.**

**Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Zoriontsu nahi gaitu Jesusek, garaileen taldeko, Jainkoaren maitasuna ezagutu eta bizi dutenenen batzarkide. Horretarako gurutzea da bidea, eskaintza da modua, zerbitzua da baldintza.

Lehenengo irakurgaia (*Ap 7, 2-4. 9-14*)

Apokalipsia liburutik

Nik, Joanek, beste aingeru bat ikusi nuen ekialdetik igotzen, Jainko biziaren zigilua zuelarik, eta ozenki egin zien deiadar lurra eta itsasoa hondatzeko ahalmena eman zitzaien lau aingeruei, esanez: «Ez hondatu lurra, ez itsasoa, ezta zuhaitzak ere, harik eta gure Jainkoaren zerbitzariak bekokian zigiluz markatu arte».

Zigiluz markatuak zenbat ziren entzun nuen: ehun eta berrogeita lau mila, israeldar leinu guztietatik hartuak.

Ondoren gizatalde handi bat ikusi nuen, inork kontaezin ahalekoa; nazio, arraza, herri eta hizkuntza guztietako jendea zegoen, tronuaren eta Bildotsaren aurrean zutik, soineko zuriz jantziak eta palma-adarra eskuetan. Eta ahots handiz egiten zuten deiadar: «Tronuan eseria dagoen gure Jainkoari eta Bildotsari zor diegu salbamena».

Tronuaren, zaharren eta lau izaki bizidunen inguruan zutik zeuden aingeru guztiak ahuspeztu egin ziren tronuaren aurrean eta Jainkoa adoratu zuten, esanez: «Amen. Bedeinkazioa, aintza, jakinduria, esker ona, ohorea, ahalmena eta indarra gure Jainkoari menderen mendetan. Amen».

Orduan, zaharretako bat mintzatu zitzaidan, esanez: «Soineko zuriz jantziak dauden horiek, zein dira eta nondik datoz?» Nik erantzun nion: «Ene Jauna, zeuk jakingo duzu». Hark esan zidan: «Hauek larrialdi handitik datozenak dira; beren soinekoak Bildotsaren odolean garbitu dituzte eta zuritu».

Erantzun-salmoa (Sal 24 [23], 1-2. 3-4b. 5-6)

Kan - ta Jau - na - ri jai ho - ne - tan, san - tu guz - ti -
en o - ho - re - tan.

- ∞. Jaunarena da lurra, eta lurra betetzen duena,
mundua eta bertan bizi direnak,
hark ezarri baitu itsasoen gainean,
hark finkatu lur azpiko ibaien gainean. ℞.
- ∞. Jaunaren mendira nor igoko?
Haren toki santuan nor egongo?
Eskuak errugabe eta bihotza garbi dituena,
sasijainkoetara jotzen ez duena. ℞.
- ∞. Horrelakoa bedeinkatuko du Jaunak,
justizia egingo dio Jainko salbatzaileak.
Hau da haren bila saiatzen den gizaldia,
Jakoben Jainkoaren aurpegi bila dabilena. ℞.

Bigarren irakurgaia (1 Jn 3, 1-3)

San Joan Apostoluaren lehenengo gutunetik

Senide maiteok: Begira zenbaterainoko maitasuna agertu digun Aitak, Jainkoaren seme-alaba izena baitaramagu, baita izana ere. Hona zergatik munduak ez gaituen ezagutzen: Aita ere ezagutu ez zuelako.

Ene maiteok, orain Jainkoaren seme-alaba gara; gero izango garena oraindik ez da agertu. Badakigu, Kristo agertuko denean, haren antzeko izango garela, den bezalako ikusiko baitugu.

Harengan itxaropen hau duen orok garbitu egiten du bere burua, hura garbia den bezalaitxaropen hau duen guztia garbitu egiten da, Hura garbia den bezala.

Aleluia (Mt 11, 28)

A - le - lu - ia, a - le - lu - ia, a - le - lu - ia

∞. Zatozte Nigana nekatu eta zamatu guztiok,
eta Nik arinduko zaituztet, dio Jaunak. ∞.

Ebanjelioa (Mt 5, 1-12a)**Homiliarako argibideak**

Cure aurretik igaro dira

Ekialde Ertaineko krisiaren ondorioz, krudelki jazartzen dituzte kristauak gerraren eraginpean dauden herrialdeetan. Aukera gutxi

dituzte. Kristau aitortzeagatik, arriskuan jartzen dituzte euren bizia eta Elizaren jatorriak. Eliza bekataria da, noski, baina baita santu ere. Martirien, karitatearen eta maitasunaren Eliza, pobreen Eliza, letraren eta espirituaren eskaera guztiakin saiatzen da, egun, ebanjelioa bizitzen. Lehen mendeetan, basamortura erretiratzen ziren martiri eta monjeekin lotuta zegoen santutasuna. Gaur egun, berriz, **solidaritatearekin, partekatzearekin, justiziaren bilaketarekin** dago lotuta.

Santuak pertsona apartak zirela pentsatu dugu beti, heroi modukoak, miresgarriak imitagarriak baino gehiago. Orain konturatu gara santuak ez direla heroiak izan, **Jainkoaren eta Jesu Kristoren lekukoak** baino ez. Horixe izaten saiatzen gara gu ere. Horregatik, Eliza primitiboan araua zen santutasuna, eta ez salbuespena. Jaun berpiztuari jarraitzen dion jendetza gisa ageri dira santuak (*Apk 7, 2-4. 9-14*). Santuak martiriak izan ziren guztiaren gainera, euren lekukotza odolez zigilatzeke gai izan baitziren. Asko eta asko dira, ordea, euren lekukotza santuen bizimoduarekin zigilatu duten fededunak.

Jainkoarena eta Jainkoarengan eta Jainkoarentzat bizi direnena da santutasuna. Jesus bera da lekuko handiena. Jesusen bizimodua laburbiltzen da **Zoriontasunetan** (*Mt 5, 1-12*). Jesusek irudikatu ditu munduan Jainkoaren santutasuna dirdirarazten duten balio ebanjeliko berriak. Santutasun hori ez da mundu honetako pobreenganako eta galtzaileenganako baldintzarik gabeko maitasuna baino. Jesus zoriontsu bizi izan zen pobrezian, eragin gabezian, Jainkoarenganako eta besteenganako konfiantza xaloan. Haren begirada gardenak Jainkoaren presentzia ikusarazten zion denak galduta zirudien lekuan. Baztertu egin bazuten ere, ez zuen zoriontasuna galdu. Konbentziturata egon zen maitasunaren Jainkoak bere Erregetza ekarri nahi zuela mundu honetara eta munduko

botereek ezingo dutela eragotzi Jainkoa errege izan dadin. Jainkoaren maitasuna, Jesus alboratzen duten gure bazterkeria eta gorroto guztiak baino indartsuagoa da.

Fedeko pertsonak izan dira santuak batez ere, Jainkoari zabaldu eta euren bizitzan **Jainkoaren maitasuna** hartu dutenak, maitasunaren zirkuitu horretan sartu, eta Jainkoaren maitasuna euren bitartez pertsona guztiengana hel dadin utzi dutenak, onengana eta gaiztoengana, lagunengana zein etsaiengana (*1 Jn 3, 1-3*). Horregatik, santuetan beteta ikusten dugu Jainkoak kreazioaren unean eduki zuen giza ideala.

Denok gaude santutasunera deituta. Jainkoa ez zaio pribilegiatu taldetxo bati bakarrik ematen. Denokin komunikatzen da eta santu egiten gaitu, eta santutasuna bizitzera gonbidatzen gaitu, bere seme-alaba gisa bizitzera. Santutasunerako dei hori zen lehen kristauen bizitzaren motorra. San Paulok maiz ekartzen du gogora: **santuak zarete, bizi santuak bezala**. Santuak gara bataio-egunetik, horrek egiten gaitu Jainkoaren seme-alaba. Itxaropen hori duena egunero purifikatzen da. Bekatuarekin hausten saiatzen da, egunez egun Jainkoaren maitasunena gero eta gehiago sinesten duen lekuko bat izateko. Jainko santuak ez du santutasuna beretzat gordetzen. Guztiok jakinarazten digu. Horregatik ospa dezakegu salbazioa eukaristian, eta zeruko santuen Elizari lotuta sentitu. Haien animatzen gaituzte gure mundua hobetzeko lan egitera, itxaropena eta kristau maitasuna jarrita

Jainkoaren herriaren otoitza

Beren bizialdian lurraren gatz eta argi izan ziren santu guztiak laguntzarekin zuzen diezazkiogun gure otoitzak Jaunari:

- Jaunak sor ditzala gaur ere eredugarri izango zaizkigun gizon-emakume santuak, Jaunarekin batuago eta senideekin eskuzabalago bizitzen ikas dezagun. Eska diezaiogun Jaunari.
- Ebanjelioaren berri ona ezagutzen ez dutenek, jaso dezaten santuen testigantzaz bere bizitza gozatuko duen argia. Eska diezaiogun Jaunari.
- Bere bizitzan nekeak pairatu zituzten santuen ereduak, lagun diezaiela sufritzen duten guztiei kementsu irauten eta bizimodu hobearen alde lehiatzen. Eska diezaiogun Jaunari.
- Gaur santu guztiak ospatzera bildu garenok, bil gaitzela egun batean gure senide hildako guztiekin Kristoren aintzazko erreinuan. Eska diezaiogun Jaunari.

Aita ona, Zure erreinuan aintzaz janzten dituzu Senarraren zain erne bizi direnak; entzun gure otoitzak eta egizu kriseiluak pizturik zaindu ditzagula Zure Semearen otordura sartzeko. Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.

Oparigaien gaineko otoitza

**Atsegin bekizkizu, Jauna,
Santu Guztien omenez dakarzkizugun oparigaiak;
eta egizu, Zugan hilezkor aitortzen ditugunok
gure salbamenaz arduratuak senti ditzagula.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Oi Jainko,
Santu Guztien jaiegun honetan,
Zu aitortzen zaitugu harrigarri, Zu bakarrik santu;
eta zure grazia eskatzen dizugu,
zeure maitasun beteaz santutasun osora eraman gaitzazun
eta, lurrean erromes goazenon mahai santu honetatik,
zeruan prestatua duzun mahai santura igaro gaitezen.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Azaroaren 2an

HILDAKO FEDEDUNEN OROIPENA

Agurra

Heriotza garaiturik hilen artetik piztu zen Kristo izan bedi zuekin.

Sarrerako oharpena

Hildako senideak gogoan ditu gaur Eliza osoak. Bada, San Agustinen otoitz bat gaur gogoan duguna: «Jauna ez dizut aurpegiratzen senide hau kendu izana; baizik eta eskerrak ematen dizkizut eman zenidalako». Gu ere esker onez, gu ere erromes garela gogoratuz eta hildakoen aldeko otoitzak on egiten digula jabetuz Eukaristia ospatzera gatoz.

Damu-otoitza

Senideok, apaltasunez beterik jo dezagun errukiaren iturrira eta eska dezagun gure bekatu guztien barkamena:

—Aitortzen diot...

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

—Erruki, Jauna... Kristo, erruki... Erruki, Jauna...

Otoitza

**Entzun, Jauna, bihotz onez, gure eskariak
eta sendotu hilen artetik piztua den
zure Semeagan dugun fedea,
hildako gure senideak piztuko diren itxaropena ere
gugan sendoagoa izan dadin.**

**Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Edota:

**Fededunen zoriona eta zintzoen bizia zaren Jainkoa,
Zuk salbatu gaituzu zeure Semearen heriotzaz eta piztueraz;
erruki zaitetz hildako gure senideez
eta egizu, piztueraren misterioa sinetsi dutenez gero,
goza dezatela betiko zorionaren poza.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Edota:

**Oi Jainko, zeure Seme bakarra, heriotza garaiturik,
zeruko aintzara sarrarazi zenuen;
egizu, hildako gure senideek ere,
bizitza honetako izate hilkorra garaiturik,
betieran ikus zaitzatela Zu,
beren egile eta salbatzaile hori.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Irakurgaiak *Hainbat irakurgai proposatzen dira egun honetarako
Irakurgaiak liburuan. Hileta-mezarako ematen
direnetatik ere har daitezke. Hemen, erantzun salmoa
eta aleluia proposatzen ditugu:*

Erantzun-salmoa (*Sal 27 [26], 1 eta 4abcd*)§ *Denek**Bukaera*

R/. Jau-na-gan hi-lak bai do-ha - tsu, ha-ren au-rre - an zo-ri-on - tsu!

Batek

V/. Jau - na dut ar - gi, Jau - na o - sa - sun: nork ni i - zu - tu?
Gau - za ba - kar bat Jau - na - ri di - ot nahi es - ka - tu:

Jau - na dut la - gun, nork be - har nau ni i - ka - ra - tu.
Bi - zi nai - ze - no be - re e - txe - an na - za - la har - tu.

Aleluia (*Mt 25, 34*)

A - le - lu - ia, a - le - lu - ia, a - le - lu - ia.

∇. Zatozte, nire Aitaren bedeinkatuok;
hartzazue munduaren **sortzetik**
zuentzat prestaturik dagoen **erreinua**. R.

Homiliarako argibideak*Oroimena duten erromesak*

On egiten digu hildakoen egun honek. Erromes garena oroitazten digu, eta bidean goazela zeruan bizitzera deituak garelarik; ahaztu ez dezagun hemen ez gaudela betirako, baizik eta bizitza hobe eta amaiezina dugula helburu.

Heriotza zerbait serioa da, zalantzarik gabe. Gertu tokatzen zaigunean minez betetzen gaitu, eta zalantzaz, kezkaz eta beldurrez ere bai. Galderak sortzen dizkigu, heriotza misterio bat delako. Kristok berak ere negar egin zuen Lazaro adiskidearen heriotzan eta beldurra eta ezina nozitu zituen Bere heriotza gertu ikusi zuenean.

Guk ordea fedearen begiekin begiratzen diogu heriotzari. Heriotza bera da, baina begiratu ezberdina. Kristoren pazkoak argitzen duelako, ez misterio hori edo zailtasun hori deseginez, bain bai zentzuz bizitzen lagunduz; eta horrela, etorkizunari itxaropenez begiratzen laguntzen digu. Gure etorkizuna Berri Onez betetzen duelako, itxuraz dena ilun eta gordin gertatzen bada ere. Ez dakigu egiaz nola, baina sinesten dugu heriotzak ez duela azken hitza. Jainkoak bizitzarako sortu gaitu. Era berean Kristoren gurutzea ere ez zen azkena izan, aintzazko bizi beterako bidea baizik.

Mezetako testuek laguntzen digute gure heriotza Kristoren heriotzaren ikuspegitik begiratzen: «Bera da hilen arteko lehen Semea», Bera da «piztuera eta bizia», Berari begira aitortzen dugu Kristo piztu zen bezala gu guztiok ere piztuko garela azken egunean.

Meza oro gogoan ditugu hildakoak, ez gaur bakarrik. Eukaristi Otoitzean bat egiten dugu «sinestearen ezaugarriarekin joan eta orain bakezko lotan diren» hildako senideekin. Kristau ez zirenak ere gogoratuz, hildako guztiak gogoratzen baititugu, Jainkoak «bakarrik dakiela fededun hil diren guztiak» aipatzean. Guztientzat eskatzen diogu Jaunari atsedena eta bizi betea eta erregutzen diogu har ditzala Bere Erreinuari, Jainkoaren aurpegiaren argia goza dezaten.

Eukaristia da hildakoen aldeko otoitzik ederrena. Horregatik esaten diogu Jaunari: «ireki iezaiezu, Jauna, hidako gure senideei argi eta bake den zure etxea»; edota «zure Semearen sakramentua harturik, gure senide hilen alde eskatzen dizugu: Kristoren pazko-misterioan garbituta, zorion betea iritsi dezatela piztuera-egunean...».

Jainkoaren herriaren otoitza

Egiogun otoitz konfiantzaz beterik errukiaren Aitari eta eska diezaiogun Jaunagan hil diren gure senideen betiko atsedena:

- Kristok, bere heriotzaz heriotza suntsitu eta bere piztueraz mundu guztiari bizia eman zionak, eman diezaiela argia eta betiko zoriona gure anai-arreba hildakoei. Eska diezaiogun Jaunari.
- Kristok, errukiaren maisuak barka diezazkiela hildakoei, gogapen, hitz eta egitez eta egin beharrak ez eginez egin zituzten bekatu guztiak. Eska diezaiogun Jaunari.
- Kristok, Eukaristiako ogiaz eta Liburu Santuko hitzaz janaritzen gaituenak, sendo dezan Eliza santua, tristeziaren eta ezin-ulertuaren kateekin loturik daudenentzat poz eta argi izan dadin. Eska diezaiogun Jaunari.
- Kristok, bere mahaiaren inguruan bildu gaituenak, bil gaitzala gero ere, hildako zintzo guztiakin batean bere erreinuko mahai santuan, gizaldi eta gizaldietan Jainkoa ikusi eta gores dezagun. Eska diezaiogun Jaunari.

Entzun gure otoitzak, Jainko Jauna, zabaldu Zure Erreinuko atea gure senide hildakoei, Kristo Jaunaren piztuera aintzatsuan parte izan dezaten betiko. Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.

Oparigaien gaineko otoitza

**Begira Jauna, begi onez, gure eskaintza honi,
hildako fededun guztiak zeruko aintzan onar ditzazun
bere maitasun-misterioan bat egiten gaituen zure Semearekin.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Edota:

**Jainko ahalguztidun errukitsua,
sakrifizio honetan eskaintzen den Kristoren odolaz
ken itzazu hildako zure zerbitzarien bekatuak,
eta egizu, zure bihotz onak egin ditzala gero eta garbiago
Bataioko uretan garbitu zenituenak.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Edota:

**Hartu, bihotz onez, Jauna,
Kristogan lo dauden gure senide guztien alde
egiten dizugun eskaintza;
zure Semearen sakrifizio bakarrari esker
heriotzaren lokarrietatik askaturik,
irits dezatela betiko bizia.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Egizu, Jauna, hildako gure senideak
sar daitezela argi eta bake den bizilekura,
haien alde ospatu baitugu pazko-sakramentua.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Edota:

**Gugatik hil eta aintzaz piztu zen
zure Semearen sakramentua harturik,
apalki eskatzen dizugu, Jauna, hildako gure senideen alde:
Kristoren pazko-misterioan garbiturik,
irits dezatela piztuera-egunean zorion betea.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Edota:

**Eskaini dizugun sakrifizio honen bidez,
isur ezazu, Jauna, zeure erruki ugaria
hildako gure senideen gainera;
eta Bataioaren grazia eman zenienei
emaiezu betiko zorionaren betea.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Azaroaren 3an
URTEAN ZEHARREKO XXXI. IGANDEA

Agurra

Jainko itxaropen-emailea, Espiritu Santuaren egintzari esker bere pozaz eta bakeaz betetzen gaituena, izan bedi zuekin.

Sarrerako oharpena

Garrantzitsuena zer den gogoratuko digu gaurko Jainkoaren Hitzak: gure bizitzarekin Jainkoarentzat pozgarri izatea, egiaz maitatzea. Maitasun hori, elkarrekiko maitasunean eta zerbitzuan egikaritzen da, alegia, egia dela agerian geratzen da. Eukaristiak Jainkoaren maitasun misterioan murgiltzen gaitu eta maitasunaren agindu nagusi hori betetzen irakasten digu.

Damu-otoitza

Aitor dezagun bekatari garela eta eska diezaiogun apalik barkamena zeruetako Aitari, guk ere geure senideei bihotzez barkatuz.

- Jesus Jauna, behartsuen alde zaudena: erruki, Jauna.
- Jesus Jauna, indargabeen babesleku zarena: Kristo, erruki.
- Jesus Jauna, bekatarien itxaropen zaituguna: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Jainko ahalguztidun errukitsua, zure laguntzaz
zerbitza zaitzakete ongi eta duintasunez zure fededunek;
egizu, joan gaitzela inolako eragozpenik gabe
Zuk agindutako ondasunetara.**

**Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Lege zaharreko agindua: “Maitatu Jainkoa”, betetzera eta osatzera dator Jesus. Elkarrenganako maitasuna eta Jainkoarekiko harreman sendoa aparte bizi ezin diren bi errealitate dira: beharrezkoak, osagarriak eta kristau-bizitzaren oinarri, biak, dudarik gabe.

Lehenengo irakurgaia (Dt 6, 2-6)

Deuteronomioa liburutik

Moises honela mintzatu zitzaion herriari: «Begirune izango diozu Jaunari, zeure Jainkoari, eta bai zuk eta bai zure ondorengoek nik ematen dizkizudan Jaunaren lege eta agindu guztiak beteko dituzue zeuen bizitza osoan, luzaro bizi zaitetzten.

Entzun, beraz, Israel, eta saiatu betetzen, zorionsu izan zaitezen eta biziki ugaritu, esnea eta ezitia darion lurraldean, Jaunak, zuen arbasoen Jainkoak, hitzeman bezala.

Entzun, Israel: Jauna gure Jainkoa Jaun bakarra da. Maita ezazu Jauna zeure Jainkoa bihotz-bihotzez, gogo osoz eta indar guztiz. Izan beti gogoan gaur esaten dizkizudan hitz hauek».

Erantzun-salmoa (Sal 18 [17], 2-4. 47 eta 51ab)

- ✠. Maite zaitut, Jauna, nire indar!
 Jauna da nire haitz, nire gaztelu,
 bera nire askatzaile. R̄.
- ✠. Ene Jainko, ene harkaitz babesgarri,
 ene babeski eta salbamen-indar,
 ene gordeleku goresgarri.
 Dei egin nion Jaunari, '
 eta salbatu ninduen etsaiengandik. R̄.
- ✠. Gora Jauna! Bedeinkatua nire harkaitza!
 Goratua nire Jainko salbatzailea,
 Garaipen handiak eman dizkio erregeari,
 maitasuna agertu dio bere gantzutuari. R̄.

Bigarren irakurgaia (*Heb 7, 23-28*)

Hebrearrei egindako gutunetik

Senideok: Lehengo ituneko apaizak asko ziren, ezin baitzuten iraun, hil egiten zirelako. Jesusek, ordea, beti irauten duenez, inoiz amaituko ez den apaizgoa du.

Jesusek betiko salba ditzake beraren bidez Jainkoagana hurbiltzen direnak, bizirik baitago haien alde beti erregutzeko.

Benetan, Jesus bezalako apaiz nagusia behar genuen guk: santua, errugabea eta kutsugabea, bekatoriengandik bereizia eta zeruak baino gorago jaso. Honek ez du, beste apaizek bezala, lehenengo bere bekatuengatik eta gero herriarenengatik egunero opariak eskaini beharrik, behin betiko egin baitzuen hori, bere burua opari eskaini zuenean. Legeak, izan ere, gizon ahulak izendatzen ditu apaiz nagusi; legea baino geroagokoa den Jainkoaren zinak, ordea, Semea izendatu du apaiz nagusi, betieran bete-beteko dena.

Aleluia (Jn 14, 23)

A - le - lu - ia, a - le - lu - ia.

∇. Ni maite nauenak gordeko du nire hitza, **di**o Jaunak;
nire Aitak maite **i**zango du,
eta Aita eta biok harengana etor**ri**ko gara. ∇.

Ebanjelioa (Mk 12, 28b-34)**Homiliarako argibideak***Azaleko ateismoa*

Aski jende igaro da, azken urte hauetan, Jainkoarekiko fede arin eta azalekotik ateismo, era berean, arin eta erantzukizun gabeko batera. Badira beren bizitzatik jarduera erlijioso guztiak uxatu dituztenak, eta elkarte fededun batekiko harreman guztiak eten dituztenak. Baina aski al da hori, pertsona batek bizitzaren azken misterioarekin duen jarrera seriozki konpontzeko?

Badira esaten dutenak, ez dutela sinesten, ez Elizan, ez «apaizen asmakizunetan», baina Jainkoagan sinesten dutela. Alabaina, zer esan nahi du Jainkoagan zure sinesteak, hartaz sekula gogoratzen ez bazara, harekin sekula hitz egiten ez baduzu, hari sekula entzuten ez badiozu, harengandik inolako gozamenik espero ez baduzu?

Beste batzuek aldarrikatzen dute, badela ordua Jainkoa gabe bizitzen ikasteko, nor bere bizitzari duintasun eta nortasun handiagoz aurre eginez. Baina, halakoen bizitzari hurbiletik erreparatzen diogunean, ez da izaten gauza erraza ikustea, zertan

zehazki lagundu dien Jainkoa alde batera uzteak bizitza duinago eta erantzukizun handiagoz bizitzen.

Beste batzuek, aski jendek, beren erlijio propioa eraiki dute eta beren moral propioa eratu, beren neurrikoa. Ez dira saiatu beste ezertan, bizitzan aski eroso kokatzen ez bada, beraien bizitza serioski dilindan ipintzen duen galdekizun oro saihestuz.

Beste batzuek ez lukete jakingo erantzuten, Jainkoagan sinesten duten ala ez. Izatez, ez dute ulertzen zertako den on halako gauza hori. Lanari eta gozatzeari hain emanik bizi dira, eguneroko problemetan, aste-bukaerako telebista-egitarauetan eta aldizkarietan hain zabarturik, non Jainkoak ez baitu inolako txokorik beraien bizitzan.

Baina oker pentsatuko genuke fededunok, uste izango bagenu, ateismo arin hau pertsona horiena bakarrik dela, Jainkoagan ez dutela sinesten ozenki esatera ausartzen diren horiena bakarrik, alegia. Izan ere, ateismo hau sartuz doake geure burua fededun aitortzen dugunon bihotzean ere: batzuetan guk geuk ere uste izaten dugu, Jainkoa ez dela geure bizitzako Jaun bakarra, ezta garrantzizkoena ere.

Egin dezagun proba bakar bat. Zer sentitzen dugu geure kontzientziaren barruenean, hitz hauek entzun ditugunean mantso-mantso, behin eta berriz eta egiazaletasunez: «*Entzun: Jainko gure Jauna da Jaun bakarra. Maita ezazu Jainkoa, zeure Jauna, zeure bihotz guztiaz, zeure arima guztiaz, zeure gogo guztiaz, zeure indar guztiez*»? Zein eremu hartzen du Jainkoak nire bihotzean, nire ariman, nire gogoan, nire izate guztian?

Jainkoaren herriaren otoitza

Senideok, eska diezaigun Jaunari entzun ditzala gure otoitzak eta eman diezagula behar dugun laguntza:

- Jainkoak isur dezala Elizarengan apaltasun eta sendotasun espiritua eta sorrarazi ditzala Ebanjelioaren zerbitzari leial izango diren era guztietako bokaziodunak. Eska diezaiogun Jaunari.
 - Jainkoak ernaraz dezala agintariengan on egiteko borondatea eta hauek erraz dezatela guztiontzat ongizatezko eta justiziazko bizimodua. Eska diezaiogun Jaunari.
 - Jainkoak lagun diezagula guztioi gure zailtasun eta ezinetan, eta eman diezaiela hiltzorian daudenei bakea eta atsedena. Egigun otoitz. R/.
 - Jainkoak sendo gaitzala fedean eta eman diezagula guztioi beti on egiteko laguntza. Eska diezaiogun Jaunari.
- Gure Jainko eta gure Aita, emaguzu Zure grazia, oso-osorik zerbitza zaitzagun eta Berri Ona dugun Zure Semea izan dadin beti gure bizitzaren erdigune eta salbamen-bide. Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.

Oparigaien gaineko otoitza

**Jauna, zure Elizak egiten dizun sakrifizio hau
izan bedi Zuretzat opari garbi
eta guretzat zure errukiaren iturri santu.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Jauna, jarraitu gugan zeure salbamenaren egintza,
hartu dugun sakramentuaz janariturik,
agindutako ondasunak hartzeko
zure laguntzaz presta gaitezen.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Azaroaren 10ean
URTEAN ZEHARREKO XXXII. IGANDEA

Agurra

Aita errukitsua eta Jainko poz-emailea izan bedi zuekin.

Sarrerako oharpena

Aitortzen dugun fedea, ahultasun eta guzti, leialtasunez bizitzen laguntzen digu Eukaristiak. Jainkoaren eskuetan jarririk, bihotz eskuzabala izatearen dohaina berari eskatuz. Jainkoak ez dio itxurari begiratzen, bihotzari baizik.

Gaur, Elizbarrutiaren eguna dugu. Gure eliz batasunaren alde otoitz egin, gure ahalegin eta jardun guztientzat argitasuna eskatu eta Elizbarrutiaren beharretarako diru-bilketa egiteko.

Damu-otoitza

Jesu Kristo, bekatuak ez duen gure bitartekoa, otoitzean ari da gure alde eta adiskidetu egiten gaitu Aitarekin. Ireki dezagun, bada, geure espiritua damurako, Jaunaren mahaira hurbiltzeko gai izan gaitzen.

—Jesus Jauna, Pedro damutuari barkamena eskaini zeniona: erruki, Jauna.

—Jesus Jauna, lapur onari paradisua agindu zeniona: Kristo, erruki.

—Jesus Jauna, bekatuen barkamenerako apostoluei Espiritu Santua eman zeniena: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Jainko ahalguztidun errukitsua,
urrundu gugandik eragozpen guztiak,
gorputzez eta arimaz geure buruaren jabe izanik
askatasun osoz zure nahia bete dezagun.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Jainkoaren Hitza entzutea eta barneratzea beharrezkoa dugu gure bizitzarako. Bakarrik egin dezakegun ekintza eder honek, kolore berezia hartzen du elkarrekin egitean. Jainko beraren jarraitzaile eta entzule baikara guztiok. Entzun ditzagun bere irakaspen ederrak.

Lehenengo irakurgaia (1 Erg 17, 10-16)

Erregeak lehenengo liburutik

Egun haietan, jaiki zen Elias profeta eta Sareptara joan zen. Hiriko ateetara iritsi zenean, emakume alargun bat ikusi zuen zotzak biltzen. Eliasek deitu eta esan zion: «Ekardazu ontzian ur-pixka bat edateko». Bila zihoala, Eliasek atzetik oihu egin eta esan zion: «Ekardazu, arren, ogi-zati bat ere».

Emakumeak erantzun zion: «Ala Jauna, zure Jainkoa! Ez dut batere ogirik; eskutada bat irin besterik ez dut katiluan, eta olio-pixka bat pitxerrean; zotzak biltzen ari nintzen, neure semearentzat eta biontzat opil bat egin, jan eta gero hil gaitezen».

Eliasek esan zion: «Ez beldur izan. Zoaz eta egin esan duzuna; baina egidazu lehenbizi niri sutopiltxo bat eta ekardazu. Gero, egingo duzu semearentzat eta zeuretzat. Hau baitio Jaunak, Israelen

Jainkoak: “Irin-katilua ez da ahituko, ezta oliontzia agortuko ere, Jaunak lurrera euria bidaliko duen eguna arte”».

Joan zen, bada, emakumea eta egin zuen Eliasek esana, eta luzaroan jan zuten Eliasek eta ama-seeek. Irin-katilua ez zen ahitu, ezta oliontzia agortu ere, Jaunak Eliasen ahoz esana zuen bezala.

Erantzun-salmoa (*Sal* 146 [145], 6c-7. 8-9a. 9b-10)

Go - ra Jain - ko - a, e - gin kan - tu, bi - hotz hau - tsi -
ak biz - ten di - tu.

- ∞. Betiko eusten dio Jaunak bere leialtasunari.
Zapalduen eskubideak defendatzen ditu,
gose direnei ogia ematen.
Jaunak askatzen ditu presoak. R.
- ∞. Jaunak zabaltzen ditu itsuen begiak,
Jaunak altxatzen konkortuak,
Jaunak maitatzen zintzoak,
Jaunak ditu etorkinak zaintzen. R.
- ∞. Umezurtzei eta alargunei zutik die eusten,
baina gaiztoen nagusigoa iraultzen.
Jauna errege da betieran,
zure Jainkoa, Sion, errege menderen mendetan! R.

Bigarren irakurgaia (*Heb 9, 24-28*)

Hebrearrei egindako gutunetik

Kristo ez zen sartu giza eskuz egindako santutegian –egiazkoaren irudi besterik ez zen santutegian–, zeruan bertan baizik, orain Jainkoaren aurrean gure alde agertzeko; eta ez zen sartu bere burua behin eta berriz opari eskaintzeko, apaiz nagusia berea ez duen odolarekin santutegian urtero sartu ohi den bezala; bestela, hil ere askotan hil behar izango zuen, munduaren hasieratik. Baina ez, Kristo behin bakarrik agertu da orain, azkenak diren garai hauetan, bere buruaren opariaz bekatua ezerezteko.

Eta gizon-emakumeek behin bakarrik hil behar dutela eta gero auzia izango dela erabakia dagoen bezala, halaxe Kristo ere: behin bakarrik izan zen opari eskainia guztien bekatuak kentzeko, eta gero bigarrenez agertuko da, bekatuarekin zerikusirik gabe, beraren zain daudenak salbatzera.

Aleluia (*Mt 5, 3*)

∇. Zorionekoak gogoz behartsu direnak,
berena baitute Jainkoaren erreinua. ∇.

Ebanjelioa (*Mk 12, 38-44 edota laburrago Mk 12, 41-44*)

Homiliarako argibideak

Kontrastea

Erabatekoa da pasadizo bien arteko kontrastea. Tenpluko lege-maisuei buruz buru, kontuz ibiltzeko esan dio Jesusek jendeari. Sasikoa da horien erlijioa: beren osperako baliatzen dute eta jenderik ahulena ustiatzeko. Ez dira horiek miretsi beharrekoak, ez zaio jarraitu behar horien ikasbideari. Bigarren pasadizoan, berriz, emakume alargun pobreaken keinuari begira dago Jesus eta ikasleei dei egin die. Emakume honengandik ikas dezakete, bai, lege-maisuek sekula irakatsiko ez dieten zerbait: Jainkoarekiko guztizko fedea eta mugarik gabeko eskuzabaltasuna.

Zorrotza da lege-maisuen kontrako Jesusen kritika. Herria Jainkoagana bideratu ordez, beren osperean bila dabilta, jendearen atentzioa deitu nahi dute beren izen handiaren bila. Gustukoa dute «*harro jantzirik ibiltzea*», jendearen agurraren eta begirunearen bila. Sinagogako liturgian eta jai-otorduetan «*ohorezko jarlekua*» eta «*lehen eserlekua*» nahi izaten dute.

Bada, ordea, Jesusi min handiagoa ematen diona: aintzat eta begirunez hartuak nahi izateak eta agurtuak izateko ume-jarrera zoro horrek baino min handiagoa, alegia. Jainkozaletasun sakonaren itxurak egiten dituzte jendaurreko «*otoitzaldi luzeez*», baina beren izen erlijioso horretaz baliatzen dira emakume alargunen eta, Bibliaren arabera, izaki ahulenak eta babesgabeenak direnen bizkar bizitzeko.

Hain juxtu, emakume alargun horietako batek jarriko du agerian gidari erlijioso horien erlijio ustela. Alargun honen keinua oharkabea izan da guztientzat, baina ez Jesusentzat. Emakume gajoak bi txanpon bakarrik bota ditu eskaintzen dirutegira. Baina Jesusek berehala dei egin die ikasleei, zeren nekez ikusiko baitute tenpluko

ingurumenean behartsuekiko bihotz erlijiosoagorik eta solidarioagorik.

Alargun hau ez dabil ohore eta izen handi bila; ezkutuan eta apal dihardu. Ez dabil inor nola ustiatuko; aitzitik, duen guztia eman du, beste batzuek behar izango dutelako. Jesusen hitzetan, beste inork baino gehiago eman du, zeren ez baitu eman sobera duenetik, baizik *«bizitzeko duen guztia eman du»*.

Ez gaitezen oker ibili. Jende xume den baina bihotz handi eta eskuzabaleko hau, baldintzarik gabe maitatzen dakien hau, da Elizan dugun altxorrik hoberena. Jende hau da mundua gizatarago egiten ari dena, Jainkoagan benetan sinesten duena, Jesusen Espiritua bizirik mantentzen duena, beste jarrera erlijioso sasiko eta interesatu batzuen aurrean. Jende honengandik ikasi behar dugu Jesusi nola jarraitu. Jende hau da Jesusen antzekoena.

Jainkoaren herriaren otoitza

Egin dezagun otoitz gizaki guztien alde, inoiz falta ez dezaten gure eskuzabaltasuna:

- Eliza barne-bakez bizi dadin beti, honela Ebanjelioaren testigu gartsu izan dadin eta Jauna erdian izateaz poztu dadin. Eska diezaiogun Jaunari.
- Herrietako arduradunei eman diezaiela Jaunak jakinduria eta zuhertasuna, guztien ongizatearen alde jarduteko. Eska diezaiogun Jaunari.
- Munduan gehien sufritzen dutenak beren ezinetatik arinduak aurki daitezen. Eska diezaiogun Jaunari.

—Guk guztiok, kristau eran jardun dezagun gure eginkizun guztietan, gure lanek fruitu onak eman ditzaten. Eska diezaiongun Jaunari.

Ahulei laguntza ematen diezun Jainkoa, entzun Zure maitasunean uste on duen herriaren otoitzak eta egizu inork beharrezko duena falta ez dezan, Kristoren antzera geure buruak eskain ditzagula guk guztien zerbitzura. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.

Eukaristiaren liturgiari oharpena

Orain egitera goazen diru-bilketa Elizbarrutiaren beharretarako izango da.

Oparigaien gaineko otoitza

**Begira, Jauna, begi onez gure sakrifizio honi,
eta egizu, har dezagula parte fede handiz
orain sakramentuz ospatzen dugun zure Semearen nekaldian.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Zure dohainez janariturik, eskerrak ematen dizkizugu, Jauna,
eta zure bihotz onari eskatzen diogu,
sakramentu honetan eman diguzun
Espiritu Santuaren indarrak
iraun dezala gugan
eta eman diezagula leialtasunean bizitzeko grazia.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Azaroaren 14an

URTEAN ZEHARREKO XXXIII. IGANDEA

Pobreen Mundu Jardunaldia

Agurra

Gure sinesmena ospatzeko Jainkoaren izenean bildurik dagoen kristau-batzar honetan, Jauna izan bedi zuekin.

Sarrerako oharpena

Kristau urtearen, liturgi urtearen amaierara gerturatzen ari gara: gaurko ospakizunak erne bizitzeko deia egiten digu, historiaren amaieran Jaunarekin topo egiteko prestatuz.

Gaur, gainera, Eliza osoak, zortzigarren aldiz Pobreen Mundu Jardunaldia ospatzen du, goiburu honekin: “Behartsuaren otoitza Jainkoagana iristen da”. Gerturatzen ari zaigun Jubileurako otoitzerako dei berezia egiten digu Aita Santuak, eta otoitz hori, era berezian, behartsuekin partekatzerara.. Eukaristia, errukiaren jai pozgarria ospa dezagun gogotsu.

Damu-otoitza

Eukaristi ospakizun honen hasieran, eska diezaiogun Jainkoari bihotz-berritzearen grazia; horrela baketzea lortuko dugu eta elkartuago egongo gara Jainkoarekin eta geure senideekin.

—Jesus Jauna, gure **ba**kea zarena. Erruki, Jauna.

—Jesus Jauna, guretzat **ogi** egin zinena. Kristo, erruki.

—Jesus Jauna, bizia **ema**ten diguzuna. Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Jainko gure Jauna,
 egin gaitzala zure laguntzak beti alai zure zerbitzuan,
 ondasun ororen iturri zaren horri emanak
 bizitzea baita guretzat
 egiazko zorion betea eta iraunkorra.
 Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
 Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
 Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Salbamera ez da geuk irabazteko kontua. Jesu Kristorengan salbatuak gaude guztiok. Harengan bizitzea eta Harengan itxaropen izatea da egiten zaigun deia.

Lehenengo irakurgaia (*Dn* 12, 1-3)

Danielen Profezia liburutik

Garai hartan, aingeruen buruzagia eta zure herriaren zaindaria den Mikael agertuko da. Larrialdi-garaia izango da, herriak izaten hasi zirenetik berdinik gabea. Baina aldi hartan salbatuko da zure herria, biziaren liburuan beren izena idatzia duten guztiak, alegia.

Itzarri egingo da hilobietan lo dagoen asko: batzuk betiko bizirako, beste batzuk betiko lotsarako. Ortziaren distiraz distiratuko dute jakintsuek, eta besteei bide zuzenean ibiltzen irakatsi dietenek izarrek bezala betieran.

Erantzun-salmoa (*Sal* 16 [15], 5 eta 8. 9-10. 11)

Zu zai - tut, Jau - na, on - da - su - na.

∞. Jauna, Zu zaitut neure ondarea, neure **edontzia**,
zure esku dago nire **zoria**.

Begi aurrean dut Jauna **etengabe**;
hura eskuinean dudala, ez naiteke **dardara**. ∞.

∞. Horregatik, alai dut bihotza, pozik **erriak**,
atsedenean lasai **gorputza**.
Ez baituzu nire bizia Herio-leizera **egotziko**,
ezta ere zeure fededuna hilobian gal**tzen** utziko. ∞.

∞. Bizirako bidea erakutsiko **didazu**;
alaitasunez beteko nauzu zeure **aurrean**,
zorionez betiko zeure **ondoan**. ∞.

Bigarren irakurgaia (*Heb* 10, 11-14. 18)

Hebrearrei egindako gutunetik

Apaiza egunero ari ohi da bere kultu-zerbitzuan, bekatua inola ere kendu ezin duten opari berberak behin eta berriz eskaintzen. Kristo, ordea, bekatuengatik opari bat bakarra eskaini ondoren, Jainkoaren eskuinaldean eseri zen behin betiko. Eta, orain, Jainkoak etsaiak oin-aulkitzat noiz jarriko dizkion itxaroten dago. Izan ere, opari bakar baten bidez beren betera eraman ditu Jainkoarentzat behin betiko sagaratuak direnak.

Horrela bada, bekatuak barkaturik daudenean, ez dago bekatuen barkamenerako opari beharrik.

Aleluia (Lk 21, 36)

A - le - lu - ia, a - le - lu - ia.

∇. Egon erne eta egin otoitz une oro,
zutik egon ahal zaitezten Gizonaren Semearen aurrean. ∇.

Ebanjelioa (Mk 13, 24-32)**Homiliarako argibideak***Kristau konbentzimenduak*

Banaka banaka hiltzen ari ziren Jesus ezagutu zuten ikasleak. Gelditzen zirenek hura ikusi gabe sinesten zuten haren baitan. Eukaristian ezin ikusizko moduan presente zegoela aitortzen zuten, baina noiz ikusiko zuten haren aurpegi bizi-bizi hura?, noiz beteko zen harekin betiko topo egiteko zuten gogo hura?

Jesusen hitza maitasunez eta fedez gogoratuz jarraitzen zuten. Horixe zuten beren janaria pertsekuzio-aldi latz haietan. Baina noiz egiaztatu behar zuten hitz haiek egiazkoak zirela? Ez ote ziren joango hitz haiek apurka-apurka ahantziz? Urteak joan urteak etorri, baina sekula ez zen iristen hain hertsiki irrikatzen zuten Azken Eguna; zer pentsatu handia ematen zien horrek.

Haien esperantza elikatu nahiz, hainbat konbentzimendu eskaini nahi ditu Markosek bere hitzaldi apokaliptikoan. Ez da hartu behar, ordea, hitzaldi hori letraren harira, baizik gaur hain arrotz gertatzen

zaizkigun irudi eta sinbolo horietan datorren fedea aurkitzen ahalegindu behar dugu.

Lehenengo konbentzimendua: Gizadiaren historia zoragarri hau bere betera iritsiko da egun batean. Urteen segida adierazten duen «eguzkia» itzaliko da. Hilabeteen erritmoa markatzen duen «*ilargiak*» ez du gehiago distiratuko. Ez da izango gau-egun bikoterik, ez denborarik. Gainera, «*zeruko izarrek eroriko dira*», zeruaren eta lurraren arteko distantzia desegingo da, ez da orduz gero espaziorik izango. Oraingo bizitza hau ez da betiko. Egun batean behin betiko Bizia iritsiko da, espaziorik eta denborarik gabea. Jainkoaren Misterioan biziko gara.

Bigarren konbentzimendua: Jesus itzuliko da eta ikasleek ikusi ahal izango dute desiratzen duten haren aurpegia: «Gizonaren Semea etorri datorrela ikusiko dute» Eguzkia, ilargia eta astroak amatatuko dira, baina mundua ez da argirik gabe geldituko. Jesus izango du betiko argi, gaur abusuaren, injustiziaren eta gezurraren hain esklabo den giza historian egia, zuzentasuna eta bakea ezartzen dituela.

Hirugarren konbentzimendua: Berekin ekarriko du Jesusek Jainkoaren salbamendua. Aitaren ahalmen handia eta salbatzailea berekin duela etorriko da. Ez da etorriko mehatxuzko itxuraz. Ebanjelariak ez du aipatzen hemen auzi- eta gaitzespen-konturik. «*Bere hautatuak elkartzera*» dator, haren salbazioa fedez espero dutenak biltzera.

Laugarren konbentzimendua: Jesusen hitzak «ez dira igaroko» Ez dute galduko beren indar salbatzailea. Jesusen jarraitzaileen esperantza eta pobreen arnasa elikatzen jarraituko dute. Ez goaz ezerezera eta hutsera. Jainkoa dugu zain gu besarkatzeko.

Jainkoaren herriaren otoitza

Eska diezaiogun Jaunari entzun ditzala gure otoitzak eta onar ditzala onginahiz gure eskariak:

- Jaunak, on guztiaren sortzailea denak, dei egin diezaiela gaur ere erlijioso/erlijiosa bizitzan jarraituko dioten gizon-emakumeei. Eska diezaiogun Jaunari.
- Jaunak, indar guztien iturria denak, argi ditzala herrietako agintariak, bere eginkizunetan eta erabakietan asma dezaten. Eska diezaiogun Jaunari.
- Jaunak, bizitzaren emalea denak, begira diezaiela errukiz gose direnei eta eman diezagula guztioi horiekiko arreta izateko grazia. Eska diezaiogun Jaunari.
- Jaunak, maitatzeko agindu zigunak, eman diezagula etsaiak maitatzeko indarra eta inori gaitzik ez egiteko dohaina. Eska diezaiogun Jaunari.

Jainko Jauna, zeure herria behin ere ahazten ez duzuna, entzun gure otoitzak eta emaguzu hildakoak piztuko direla sinestearen poza; isur gudan Zure Espiritua, maitasunez itxaron dezagun herri guztiak bere erreinuan bilduko dituen Zure Semearen etorrera. Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.

Oparigaien gaineko otoitza

**Zuri, Jaun handi horri, aurkezten dizugun eskaintza honek
irits diezagula Zu leial zerbitzatzeko grazia,
eta eman diezagula betiko zorionaren fruitua.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Sakramentuaren dohain santuak harturik,
apalik eskatzen dizugu, Jauna:
zure Semeak bere oroigarri egiteko
agindu zigun Eukaristia honek
handi dezala gudan maitasuna.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Azaroaren 21ean

JESU KRISTO GURE JAUNA, DIREN GUZTIEN ERREGEA

Agurra

Kristo, diren guztien Erregea, gerta dakizuela bake eta salbamen eta Haren maitasuna izan bedi zuekin.

Sarrerako oharpena

Liturgi-urteari amaiera emanaz Kristo Erregearen jaia ospatzen dugu gaur. Bera da gure historiaren erdi-muina; Berarengana goaz, Bera dugu helmuga.

Gaur Bere mahaian biltzen gaitu, Bere artzain-jarrera, Bere zerbitzu gogoa, Bere maitasun gozua geure egin ditzagun. Eta egun batean, Berari leial jarraitzen saiatzen diren guztiak amaigabeko mahaian bilduko ditu zeruko erreinuan. Berari aintza eta gorespen!

Damu-otoitza

Gurutzea du Kristok Bere errege-aulkia. Berari begiratzuz, eska diezaiogun gure bekatuen barkamena.

- Jesus Jauna, gizaki guztien Sal**bat**zaile zarena. Erruki, Jauna.
- Jesus Jauna, gu guztiontzat gizatasun **ere**du zarena. Kristo, erruki.
- Jesus Jauna, guztion bihotzak Zuregana era**kart**zen dituzuna. Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizitzara

Otoitza

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
diren guztien Errege den zeure Seme maitea ezarri zenuen
gauza guztien oinarri eta buru;
egizu onbera, izaki guztiek, bekatuaren uztaipetik askaturik,
Zu zerbitza zaitzatela beti eta goretsi.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Jainkoaren Hitzak da kristauon egitasmo nagusia jasotzen dituenak. Entzun dezagun arretaz, eta jakin dezagun Erreinua gureganatzea bihotz berriz bizitzea dela.

Lehenengo irakurgaia (*Dn 7, 13-14*)

Danielen Profezia liburutik

Neure gau-ikuskarian, gizaseme antzeko bat ikusi nuen zeruko hodeietan etortzen. Gizon zaharragana hurbildu zenean, beroni aurkeztu zioten. Agintea, aintza eta erregetza eman zioten: herri, nazio eta hizkuntza guztietako jendeak zerbitzatzen zuen.

Haren agintea betierekoa, ez da inoiz bukatuko; haren erregetza ez da inoiz hondatuko.

Erantzun-salmoa (*Sal 93 [92], 1ab. 1c-2. 5*)

Zu za - ra, Jau - na, gu-re Erre- ge.

Aleluia (Mk 11, 10)

A - le-lu - ia, a - le-lu - ia, a - le-lu - ia.

∞. Bedeinkatua Jaunaren izenean datorrena!
 Bedeinkatua datorren errenua,
 gure aita Daviden erreinua! ∞.

Ebanjelioa (Jn 6, 24-35)**Homiliarako argibideak***Gauza erabakigarria*

Jesusen kontrako auzia, Jerusalemera etortzean, Pilako bizi ohi zen jauregian burutu zen segur aski. Han daude 30. urteko apirilaren goiz batean akusatu babesgabe bat, Jesus izenekoa, eta Erromako inperio-sistema boteretsuaren ordezkari bat.

Joanen ebanjelioak bien arteko hizketa dakar. Izatez, galdaketa bat baino gehiago, Jesusen hitzaldi bat dela ematen du, ebanjelariarentzat axola handiko diren gai batzuk argitzeko. Halako une batean, aldarrikapen ospetsu hau egin du Jesusek: «*Honetarako jaioa naiz ni eta honetarako etorria mundura: egiaren lekuko izatera. Egiarena den orok entzuten du nire ahotsa*».

Baieztapen honek Jesusen ibilbide profetikoa definitzen duen oinarrizko ezaugarria adierazten du: Jainkoaren egian bizitzeko Jesusek agertu duen gogoia. Jesusek, egia esan ez ezik, egia bilatzen

du, eta, soilik, bere seme-alaba guztientzat mundu gizakoiago bat nahi duen Jainkoaren egia da.

Horregatik hitz egiten du Jesusek aginpidez, baina sasi-agintekeriarik gabe. Egiati mintzo da, baina dogmatismorik gabe. Ez da mintzo beren egia ezarri nahi izaten duten fanatikoak bezala. Ezta, hartan sinetsi gabe, derrigor defendatzen duten funtzionarioak bezala ere. Ez da sentitzen Jesus egiaren zaindari, baizik lekuko.

Jesusek ez du hartu Jainkoaren egia propagandatzat. Ez du hartu bere probetxurako, baizik eta behartsuen defentsarako. Ezin jasan du gezurra edo zuzengabekeria ezkutatzea. Ezin jasan du manipulazioa. Jesus, horrela, «ahotsik gabekoen ahots, eta ahots ozenegia dutenen aurkako ahots» (Jon Sobrino) bihurtu da.

Inoiz baino beharrezkoagoa da ahots hau, krisialdi ekonomiko larri batek harrapatua duen gizarte honetan. Egia ezkutatzea, finantza-botereen jardueraren eta halako horien eskakizunen mende jokatzeko duten politikoen oinarri sendoenetako bat da. Krisialdia gezurretan bizi nahi digute.

Ahalegin guztia egiten dute, krisialdia bereziki eragin dutenen erantzukizuna ezkutatzeko, eta era zitalean egiten diote ezikusia biktima ahulenen eta babesgabeen sufrimenduari. Premia larrikoa da krisialdi hau gizakoi egitea, arretaren zentrotzat sufritzen dutenen egia hartuz, lehen-lehenengo arreta halakoen egoerari, gero eta larriagoari, eskainiz.

Guztiei eskatzen ahal zaien lehen egia da hori, gizatasun gabeko izan nahi ez badugu. Beste guztien aurreko datua da. Ezin ohitu gara gizarte-zokoratzeri eta jenderik ahulena jotzen duen etsipenera. Jesusi jarraitu nahi diogunok entzun beharra dugu haren ahotsa eta, senetz bezala, azkenak diren alde jaiki beharra. «Egiarena den orok entzuten du nire ahotsa».

Jainkoaren herriaren otoitza

Zuzen diezazkiogun gure otoitzak Kristori, Bera baita gauza guztien Jauna eta Erregea:

- Elizako artzain eta kide guztiak saia daitezela beti gizadi osoa Jainkoarengana gerturatzen eta Kristoren gurutzeaz denei bake-bidea eskaintzen. Eska diezaiogun Jaunari.
- Erlijio eta kultura guztietan ezkutuan dagoen Ebanjelioaren haziak frutu eman eta ager dadin, guztiak ezagutu dezaten Kristo dela Jauna Jainko Aitaren aintzarako. Eska diezaiogun Jaunari.
- Bekatuak, atsekabeak edo ezinak harrapatuta dauden guztiak Kristoren erreinuko askatasuna ezagutu dezaten. Eska diezaiogun Jaunari.
- Gaur Kristo Erregearen festaburua ospatzen dugun guztiok izan dezagula egun batean zeruko oinordekotza, argiaren erreinuan. Eska diezaiogun Jaunari.

Guraso zaitugun Jainkoa, Zuk bidali duzu Zure Semea bere Erreinua gure artera ekartzera; entzun gure otoitzak eta emaguzu Zure argia Zure zerbitzuan errege izan gaitezen eta leialtasunez aldarrika dezagun Kristo dela diren guztien Erregea, hilen artetik lehenik piztua. Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.

Oparigaien gaineko otoitza

**Gizadia Zurekin adiskidetzen duen opari hau eskainiz,
apalik eskatzen dizugu, Jauna:
zure Seme Jesu Kristoren merezimenduei esker,
eman herri guztiei batasuna eta bakea.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Betiko biziaren ogiaz janaritu gaituzu, Jauna;
egizu, diren guztien Errege den Kristoren
esaneke izateaz pozten garenok
berarekin zeruko erreinuan betiko bizi gaitzela.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

